

Բասիլայել Պատկանյան

Մշակ

Շլինքը արևատ, քրրտինք երեսին, բեռը շալակած,
Ղարիբ Մըշեցին մայդանի միջին կանգ առավ հոգնած.

Կոշտացած ձեռքը երեսին տարավ, քրրտինքը սրբեց,
Հայց երբ որ աչքը չորս կուման դարձուց՝ ծանրը ա՛խ քաշեց,

Տեսավ նա շրքեղ մեծ-մեծ դարբասներ գույնըզգույն ներկած,
Պատշգամբի վրրա գոգալ Հայ կանայք շար ի շար նըստած,

Ղումաշ հովհարով մարմար թըշերին հով ու գով տալիս,
Փըրփուր շորերը թեթև քամին փըրփըռան գալիս.

Ջուխտակ արտասունք ջուհար ակի պես աչքին ցուացին.

«Մըշա՛կ, չիլի՞ թե միտքըդ բերիր քու կարոտած յարին»:

Մըշակը լուռ էր, նա ինձ չի տըվեց ոչինչ պատասխան,
Դարբասը թողած՝ աչերը դարձուց նա դեպի մայդան.

Երկլուծ կառքի մեջ տեսավ թեք ընկած մեկ նիհար տըղա,
Չաշմակը աչքին, բերնին նարգիլե՛ գինչ թուրքի աղա.

Մըշակի շրթին անընթաց մեկ ժպիտ խաղաց.

«Մըշակ, այդ ի՞նչ էր, որ սիրտը խոսեց՝ ծաղրը, թե՞ նախանձ»:

Մըշակը ինձի պատասխան չի տվեց, ասես թե լալ էր,
Բայց հոգեբանը իսկույն կհամար հոգին ի՞նչ հալն էր.

Մայրանը թողած նա աչքը դարձուց լայն, մեծ փողոցին,

Ոչոք չհամառ, թե այն բուռին ի՞նչ խոսեց հոգին:

Գունդ-գունդ գալիս էր ձիով ու հետի սպառազեն լաշքյար,
Առջևը առած հարուր ու հազար թըմբկահար, փողհար.

Ցընծալիք երգով գորքը տոնում էր իր հաղթությունը.
Վայ քեզ խեղճ <հայ> քանդել էր քու ազգի տունը...

Մըշակը լուռ-մունջ մեկդի քաշվեցավ, դողդոջուն ոտքով
Իր ճամփան գրնաց՝ ծանրը տընքալով, կամաց երգելով.

Բահարն էկավ՝ ծառը ծիլ-ծիլ ծաղկեցավ,
Ձյունը փախավ, երբ արևը ծագեցավ.
Երնե՛կ արևն կամ բահարը մեր Հային
Խելք, միտք, նոր բարք, յա քի նոր վարք շնորհեին:

Հա՛յ, բաց աչքըդ, քու կորուստը մոտիկ է,
Չիմանաս, որ տըրին–տարին գատիկ է,
Յալփագանը, դումաշ շորը քու յարին
Չանդուկներեդ շատ հազարներ դուս տարին:

Ի՞նչ գարար, որ կընկադ փեշը կարճ ըլլա,
Տափն ավելիու համար ասես՝ ավել կա,
Բան կասեի՞ քեզ անօտըր շորի դեմ,
Երբ որ յարիդ բուդը շերենար տակեն:

Քեզ ո՞վ ասաց, որ ուսունը հագվել է,
Օխտն օտարի հետը գաղտուկ պագվել է.
Թե որ ատ էր՝ տայիր գավակըդ Ջուլոյին,
Նա քեզ մոֆթա կըհասցներ քու մուրագին:

Աս ի՞նչ տեսնամ, սելավ կուգա հյուսիսեն...
Հա՛յ մարդ, թեզով ժողվե՛ քու փաս ու փուսեն,
Ա՛ն գըլոխդ, քոչե՛ դեպի քու աշխարհ,
Քանի օրեն ունըդ-բունըդ շես ճանչնար: